

Lepa Hrvatica

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno blešča-
lo od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

45

»Vzemite vendar. To je samo mimogrede. Pojdite in si kupite dobro večerjo, saj izgledate kot da ste prišli iz groba...«

»Tako...« Bolni nasmeh.

»Ali bi še kaj radi?«

Maksim je že vzel denar. Pri tem vprašanju se je vzravnaval kakor da se pripravlja na nekaj težkega, odločilnega. Gospod odvetnik mu je gledal v oči.

»Ali ste vi tudi trgovec?« Trdo, brezobrazno, ostro. Odvetnik je zardel.

»Kako ste rekli?«

»Ali niste razumeli?«

Tedaj je v odvetniku vzklopelo.

»Marš! Marš! Ven.« Spoznal je, kaj hoče Maksim s temi besedami. Maksim je pobral svoj klobuk in je ob osupnosti gospoda odvetnika odkorakal. Ta je ostal ves nervozen.

»Kaka predrznost! Kaka manira! No, lepo se bom zahvalil Novaku.« Premetaval je nervozno papirje po pisalni mizi, denar ki ga je pustil Maksim na robu se je razletel po tleh — nehote je zgrabil za Maksimovo prošnjo in jo razgrnil pred seboj. Bere, bere in ne more verjeti.

»Jaz nisem tisti več, ki sem bil... obljubljam, da ne bom nikoli več tisti, ker nočem biti — hočem biti to, kar do sedaj nisem mogel biti, zato, da bom lahko dalje še sprejemal miloščino... In tako dalje. Skoraj v verzificirani

obliki je bilo napisano za g. odvetnika nekaj nezasičanega, strašnega. Zmečkal je papir, vrgel ga v koš in nevoljen zapustil pisarno. Na cesti je pogledal na uro.

»Hudiča, saj je že pet minut čez. Tak smrkolin pa me še zamudi.« Odhitel je proti parku na rendezvous z gospo profesor Novakovo...

Brivnica je bila natlačeno polna. Kadili so, da je pod stropom plaval gost oblak dima. In pogovarjali so se kot vedno. Malokdo višje stoječih je vedel zanj, če tudi je bila sredi mesta. Študentje so jo dobro poznali, ker so te ostrigli v njej za cel dinar. Zato pa ni bilo dobro pometeno, lahko si kadil in če ni bilo drugače, si tudi mirno lahko pljunil.

Mojster je bil že star, plešast možakar z veliko golšo, ki mu je visela preko širokega, trdega ovratnika. Pomočnik, star že čez trideset let je bil majhen in puhlast, učenec Hans — stisnjeno, svoji starosti nedoraslo proletarsko dete z visokim čelom in dolgimi lasmi. Brivnica je bila zatočišče vseh malodenarnih ljudi. Včasih je zašel vanjo tudi kak skop državni uradnik ali zapit, na denarju skrokan intelektualac. Dr. Kramar, ki je v bližini stanoval, je bil »abonent«, kakor so rekli. Vsi ti prebivalci in gostje so se pogovarjali vse mogoče stvari. Niso prizanesli ne novi, ne stari vladi, nekateri so skušali celo hvaliti Avstrijo. Mali, pohlasti pomočnik je kaj rad pripovedoval svoje dogodovščine kot sanitetni vojak iz svetovne vojne. Zlasti se je postavljaj, kako je žgal z razbeljenim železom sifilitično bolnega Črnogorca. Vedno in vedno je hvalil njegovo trdovratnost, ko ga je ne-

Govor sohr. Vandervelde na socialističnem kongresu.

(Nadaljevanje.)

Kaj bomo pravzaprav gospodu Stresemannu, ki je podpisal locarnske pogodbe in podpiše Kelloggov pakt, mogli odgovoriti, če bo jutri zaveznikom od včeraj rekel: »Vojaške določbe verzajlske pogodbe imajo namen, da omogočijo pripravo za splošno omejitve oboroževanja. Ugotovil ste, da smo mi razorožili. Edini smo v sklepu, da ne začnemo nikdar več vojne. Kaj še čakate vi z razoroženjem, s katerim kakor je Paul-Bancour rekel, storite moralno in juridično dolžnost. Člen I. dogovora Zveze narodov pravi, da sestoji Zveza narodov iz držav, ki se svobodno vladajo. Sprejeli ste nas; dodelili ste nam sedež v svetu. Postavili ste nas, da z Vami varujemo evropski mir. Vi ste se z nami dejansko dogovorili, da odpravimo vojno.

Kaj čakate še, da ne izpraznete Porenja?

Vandervelde izvaja dalje, da je revizija mirovnihih pogodb dopustna; da se od slučaja do slučaja popravijo krivice. Ve, da se bodo Francozi izgovarjali pri tem vprašanju na druge države, naglašja pa izjavo Leona Bluma, ki je izjavil v imenu socialistične stranke, da je izpraznitev Porenja zahteva francoskih delavcev.

Vandervelde je prepričan, da se bodo vsa ta vprašanja razoroženje, vojaške zasedbe, samoodločevanje narodov v bodoče reševala nedvomno pod vplivom strank demokratičnega socializma.

Socialistične stranke so na vseh svojih kongresih v Frankfurtu, Hamburgu in Marsajlu sprejele enoten mirovni program. Zahtevamo reparacije za po vojni oškodovane dežele, razveljavljenje interaliranih dolgov. Zahtevamo razorožitev vseh držav in popolno samoodločbo narodov.

Ko pridejo velike stranke internacionalne do moči, se ta program popolnoma uresniči.

Toda, še preden se to zgodi, se pod pritiskom socialističnih strank bolj in bolj uresničuje ta program. Velika ovira je, da ne zmaguje po vseh deželah demokracija in socializem enako. Po težkih bojih v Nemčiji, Angliji in Franciji, ko je reakcija žela svoje uspehe, šele narašča moč delavstva. Francoske volitve, bi bile sijajna zmaga socializma, če ne bi bila komunistična taktika

škodovala. (Op. Tam so komunisti podpirali tudi meščanske kandidate.) Vsaka zmaga socialističnih strank v številnih deželah v zadnjih letih pomeni tudi utrditev miru.

In koliko sijajneje bi bile te zmage, če bi nesrečna taktika komunistov, ki poslušajo svoje denarne mecene, ki ne poznajo položaja v zahodni Evropi, teh ne ovirala.

Socialisti vsega sveta so v rusko revolucijo stavili mnogo nad. Vržen je bil carizem, odpravljen feudalizem in izrečena pravica delavstva do svetovnega gospodarstva. Zakaj so morale nastati tam razmere, ki jih je označila Roza Luksemburgova za diktaturo klike, diktaturo domačih grozovitosti, katere zunanja politika krepi naše meščanske vlade s tem, da jih ne napada, pač slabi in cepi delavske stranke, pri katerih edino bi mogla iskati zaslombo, da se ohranijo sadovi ruske revolucije. Proti taki socialistični politiki mora biti socialistična internacionala, ki je pa za to, da dobi rusko delavstvo elementarne svobodniške pravice, brez katerih ni delavskega gibanja.

Toda — to smemo komaj še povedati — smo še dalje za rusko revolucijo, kljub vsemu, proti vsem, ker zmaga nad boljševizmom ne bi imela nikakršnega drugega pomena, kakor že na tako obsežnem ozemlju vladajoči beli teror in reakcija še dalje razširiti.

Toda ne maramo poudarjati samo zmage. Vojna med razredi, ki je sledila vojni narodov, je prinesla tudi internacionalni porušene pokrajine.

Važen industrijski funkcionar, ki se opravičeno baha, da je svetovni državljani, je nedavno rekel: »Če, neoziraje se na politične meje, potegnemo črto od Kovna, čez Krakovo in Florenco do Bilbao, imamo pred seboj dva različna zemeljska dela Evrope: enega, kjer gospodari konjska sila, in drugega, kjer določajo hojo štirinogati konji. Enega, kjer imamo parlamente, enega, kjer imajo diktatorji oblast.«

In v resnici, samo v tej drugi Evropi, ki je politično in gospodarsko zaostala, prospevajo diktature, bolj ali manj brutalne, bolj ali manj svetohlinske, z ali brez koprene ljudskega zastopstva.

(Konec prihodnjič.)

Blazneži ali zločinci?

Ljubljana, 10. septembra.

Naši dekalisti mislijo, da smejo blatiti in razbijati delavske organizacije in od istih organizacij zahtevajo, da se pred napadi niti ne smejo braniti. Naš list je preveč molčal na dekalistično rovarjenje v upanju, da se bodo dekalisti poboljšali. Sobotni shod socialistične stranke v Ljubljani je pa dokazal, da prej ne bo miru in sloge med delavstvom, dokler ne bomo iztrebili dekalizma iz delavskih vrst. Kajti naši dekalistični vodje napeljujejo danes s svojo blazno taktiko vodo na mlin klerikalne reakcije. Če hočemo, da ne bo klerikalna reakcija zopet začela izrabljati razkola med delavstvom, moramo razčistiti račune z dekalisti.

Slovenski dekalisti so vpreženi v voz klerikalne reakcije. V »Slovincu« je pisal pompozno poročilo o pretepu na ljubljanskem shodu — dekalisti! Čez dva dni, na ponedeljek, smo imeli v Ljubljani največja delavska demonstracija, ki je ni so mogli zamolčati niti klerikalci s svojim dekalističnim poročevalcem. Neki dekalist je pa po tej sijajni enotni delavski demonstraciji robantil po gostilnah: »Škoda, da nas ni bilo vsaj 30 dekalistov na shodu. Marsikatera glava bi bila krvava.«

Pa ne mislite, da so samo naši dekalisti taki!

Francoski dekalisti, ki se imenujejo komuniste, so pri zadnjih parlamentarnih volitvah postavljali svoje kandidate proti socialističnim — samo da ni bil izvoljen socialist, temveč meščan. Angleški komunisti so dobili iz Moskve ukaz, da pri vsakih volitvah postavijo svoje kandidate proti kandidatu delavske stranke. Dobro vedo, da njihov ne bo izvoljen, vendar lahko od vzamejo delavski stranki ravno toliko glasov, da bo izvoljen — konservativni kapitalist.

Najbolj so se pa izkazali dekalisti na svojem nedavnem kongresu, ki je trajal šest tednov v Moskvi in na katerega je šla tudi slovenska dekalistična delegacija, da naberajo denarja za svojo »Enotnost«, ki je slovenski delavci ne marajo plačevati. Na tem kongresu dekalistične ali komunistične internacionalne je imel glavno besedo Rus Buharin. Ta je dajal, da se je kapitalizem okrepil, da danes ni misliti na revolucijo. Priznal je dejstvo, ki ga socialisti že dolgo vidimo. Iz tega njegovega priznanja bi moral logično slediti tale sklep: Ker v tej periodi ni misliti na revolucijo, temveč na boljšo organizacijo proletarijata, mora pre-

usmiljeno peklo in je kljub temu kričal: »Pali brate, pali!«

Danes so se pogovarjali o veri, o bogu, o cerkvi. Zakaj danes je bil gost brivnice upokojeni avstrijski major. Gospod [major! Signum laudis itd. Vse polno odlikovanj hrani iz svoje aktivne službe, še več pa veselih, razvrtnih dogodivščin. Sedaj je v penziju. Avstrije ni več. Kljub temu dobiva skromno pokojnino, je pobožen in hodi v cerkev. Žene in otrok nima in za silo živi. Človek mora biti potrpečljiv, vdan vbožjo voljo in svojo usodo. Sedaj na stara leta je spoznal boga. Prej ga ni potreboval. Po zvezdah, po tej neskončni skrivnosti vseh skrivnosti, je prišel preko svojih mladostnih in oficirskih prešernosti, brezbožnostih in razvrtnih, do boga, vsegamogočnega, vsedobrega, vseumilostnega...

In danes zopet pripoveduje o svojih zvezdah, kako se v njih zrcali veličastnost božja in prisotnost ter bivanje resnično resničnega boga. Pri tem kara samega sebe, biča se z besedami, ne štedi s pokoro svojih mladostnih grehov. V majhni sobici živi. Sam si kuha in pospravlja. Vsak dan hodi k obhajilu, moli, zvečer pa gleda zvezde. Tako vedno in vedno kot beraška lajna navira pogovore o preteklosti, o sedanjosti in o bodočnosti, ki jo bo preživljal na onem svetu najprej v vicah, nato v blaženih nebesih... Zakaj že vnaprej ve, da bo moral nekaj časa v vice, a samo nekaj časa, potem pa pride za gotovo v nebeški raj. Vsak trezen, pameten človek mora priti do vere v boga, priznati mora njegovo bivanje, če ni slep, če ni gluha... Tako razlaga in polna brivnica ga posluša. Nekateri vdano in poslušno, drugi si pomežikujejo, ako omeni kaj iz svojega oficirstva.

nehati med delavstvom razkol. Kajti do razkola leta 1918. sta privedli dve mnenji: ena, da je čas svetovne revolucije tu, in drugo, da razvoj še ni prišel tako daleč in da se mora proletarijat demokratičnim, nenasilnim putem boriti za politično oblast. Buharin bi moral zapovedati dekalistom vsega sveta: Prenehajte z razkolom, delavske organizacije naj se strnejo, da se bodo mogle uspešno postaviti po robu ojačenemu kapitalizmu.

Toda Buharin je našel drugo pot iz zadrege. Rekel je, da mora kmalu priti do novih imperijalističnih vojn in da po teh vojnah pride čas za svetovno pobuno vseh dekalistov. Torej Moskva tolaži danes proletarijat — z novimi krvavimi vojnami. Moskva si želi novih vojn, dela na nje — samo da bi dobili priliko dekalistični voditelji, da se zablesče v glorijski revolucije slave. Kaj proletarijat, kaj strašno vojno uničevanje, kaj je to brezvestnežem mar, samo da izdajo revolucionaren ma-

nifest in da napolnijo ječe z nedolžnimi žrtvami.

Ali ni to zločin? Ali ni jasno po živih vzgledih naših in drugih dekalistov, da so

dekalisti avangarda reakcije.

To niso revolucionarji, temveč ljudje, tako koristni buržuaziji, da bi jih buržuazija morala naravnost poiskati in napraviti, če jih ne bi bilo. Ta naš težak, toda upravičen očitke ne velja delavcem, ki slede dekalistom v napačnem mnenju, da so to revolucionarji. Ne, čast delavcem, čast pripravljenim revolucionarjem! Toda čas je že, da vsak delavec spozna, da ni revolucionar oni, ki vpije: »Jaz delam za revolucijo« kakor ni kristjan oni, ki venomer vpije: »Bog, o Bog!« To so farizeji, ki slepe ljudstvo. Prijatelj delavstva je oni, ki dela v organizaciji in trezno utira pot v boljše bodočnost.

Vsi hočemo enotno proletarsko organizacijo. Torej iztrebimo razbijalce!

Kako varuje režim interese delavcev.

Stavka steklarjev traja že dvanaest tednov. Lastniki steklarn priznavajo sami, da so zahteve delavcev upravičene. Rajši pa, kakor da bi delodajalci sklenili mir z delavstvom, se obračajo na vlado, da jim dovolji uvažati steklarske izdelke iz inozemstva brez carine. Vlada je na prošnjo steklarskih tovarn res dovolila uvoz pet vagonov steklarskega blaga in za to blago odpustila carino, ki je precej visoka, ter s tem pomagala podjetništvu, da se mu ni treba pogajati z delavci, da ima pa kljub temu velik dobiček pri blagu, ki ga uvažajo iz inozemstva.

V vseh, vsaj nekoliko modernih državah ostane državna uprava v bojih med delavci in delodajalci nevtralna in skuša kot nevtralna oblast spor poravnati. Jugoslovanski režim pa je v tem primeru (doslej vsaj ta vest ni bila preklicana) nastopil naravnost pristransko, vzel je v za-

ščito bogate podjetnike, delavce pa izigral, ne da bi se mu bila oglasila vest, ne da bi se izpodtikal nad tem minister za socialno politiko, ne da bi se bil predsednik vlade spomnil na program svoje stranke, ki priporoča varstvo socialno šibkejših slojev.

Tu vidimo razliko med prakso in teorijo. Izjemni popust carine pri uvozu steklarskega blaga v prid podjetništvu pomeni, da je vlada podaljšala opravičeni boj steklarskih delavcev prav tako, kakor to delajo sovražniki delavskega pokreta, stavkokazi. To je poseben način stavkokastva, ki bi ga vsem stanovom pravična vlada ne smela vršiti.

Buržuazna vlada je slepa za interese delavstva. In zdaj se nam, da bi podobnega zgleda ne našli v nobeni moderni državi na svetu.

Dnevne novice.

Zogu I. brzojavlja Viljemu II.

Prestol sem zasedel!
In da boš vedel:
izvrstno se počutim,
le nad »kozli« se ljutim.
Da se ne blamiram,
rdečkarje tiram!

Petnajst vešal,
kaj bi se bal!
Nič ne odlagam,
smrt mojim sovragom!

Povesi svoj meč
pred menoj, jaz sem več
kakor ti; te priporočam bogu,
in se klanjam tvoji bradi,

Zogu.

Srbska radikalna stranka še vedno razrešava vprašanje, kako bi ohranila svoj prestiž in se iznebila ljudi, ki ji delajo ovire. Vedno močnejše se pojavlja v stranki tendenca, da se naj začno pogajanja s Hrvati. V soboto imajo radikali zopet svojo plenarno sejo, kjer bodo zopet razpravljali o svojih internih in državnopolitičnih vprašanjih. Taktika zavlačevanja, to je modrost te buržuazije. Iz poteke vseh razprav je le eno razvidno, da namreč s sedanjo situacijo v vladi in državi niso zadovoljni, ker se jih premalo čuje in čuti. Rešitev krize bo pa položna, ker, dasi Pribečević zahteva takojšen odstop vlade, je vendar opazati, da opozicija vodeni in da utegne v kratkem nastati položaj drugačen in spravljivost med obema taboroma večja.

10urnik pri OUZD v Ljubljani. Ravateljstvo OUZD je v svojem dopisu, katerega smo objavili v 70. številki, priznalo, da morajo nameščenci na dan dežurne službe delati 10 ur dnevno. Ne gre za to, ali se to vrši vsak dan, temveč zato, da je bila taka odredba izdana in da se izvršuje. Sklicevanje na določbe službenega pravilnika je nesmiselno, kajti ta predvideva največ osemurno delo dnevno, lahko pa se uvede šesturnik, ako se v tem času more vse delo izvršiti. Da je sedaj pri uradu vpeljan sedemurni delavnik, ni samo v korist nameščencem, temveč tudi uradu, ker bi pri osemurniku bilo število obolelih nameščencev sigurno višje nego je sedaj. Tozadevno upravi ni treba preveč dokazovati, kaj bi bilo, saj se lahko prepriča o briljantnih (?) razmerah pri OUZD v Zagrebu, kjer se dela osem ur, pa so nezadovoljni nameščenci, delavci, delodajalci in uprava; in ta urad pa izkazuje vsako leto primanjkljaj. Da pa ne bo izgovorov, da se v Zagrebu bolnikom nudi kaj več, vprašajte naše kovanje, ki so v Zagrebu oboleli: s kletvijo se spominjajo tamošnjih razmer in pravijo, da je kljub vsemu v Sloveniji le bolje. Mislili smo, da bo uprava pač odredbo glede 10urnika omilila, pa smo se varali. Saj ni sramota, ako se v današnjih dneh omili, izboljša zakon, niti ne, če kako uredbi izboljša eden in isti minister, še manj, če jo v korist nameščencem izboljša uprava OUZD. Večja asocijalnost je pač, če uprava javno prizna, da je deseturnik na dan dežurne službe upeljala in hoče naglasiti: kaj nam pa morete. Doslej imajo nameščenci dvakratno dežurno službo: ob nedeljah in praznikih ter na dan deseturnika. Prva je vpeljana po predpisih, druga je vpeljala uprava vsled potrebe; pozabila pa je, da bi mogel dežurni nameščenec delati samo osem ur mesto deset (ali devet pozimi) na način, da bi bil odporni od-

mor daljši. Če je od dvehurnega dela enega nameščenca odvisna usoda OUZD, potem je gotovo, da mora biti ta institucija zelo trhla. In ker dvomimo o tem, smo napisali te vrstice.

Gospodje z dvojnimi obrazom. Ljubljanski shod Zveze obrtnih zadrug je v imenu Trgovske in obrtne zbornice pozdravil g. Ogrin. Povedal je, da je borba proti osemurnemu delavniku in boj za deseturni delavnik neprimeren, Slovenska ljudska stranka, katere pristaš je on, je že na prvem katoliškem shodu sprejela v svoj program osemurni delavnik. To je bilo leta 1900. Obrtniki so seveda energično ugovarjali in g. Ogrin je moral umolkneti, čeprav je imel v bistvu prav. Toda nekaj drugega moramo povedati ob tej priliki. G. Ogrin je pristaš stranke, ki je pred 28. leti sprejela v svoj program osemurni delavnik, toda on sam kot velik podjetnik, industrijalec, ga v svojih podjetjih tudi še po 28. letih ni uvedel. Kakor je smešno naivna borba obrtnikov za deseturni delavnik, tako je drzen nastop g. Ogrina, ki z delavci ne ravna najbolje in v tem pogledu ni mikakor posebno tankovest.

Pri volitvah na Grškem jih je od 1.015.013 volilcev v parlament glasovalo za republiko 680.463, za monarhične kandidate 328.500, to je za republiko 68, za monarhijo 32 odstotkov. Pri volitvah leta 1926 je glasovalo za republiko 56 odstotkov volilcev za republiko, 44 pa za monarhijo. Republikanizem je torej v dveh letih znatno napredoval. Zmaga republikancev je pomembna tudi iz političnih razlogov, ker republikanci stremijo po zbližanju balkanskih držav.

Kongres angleških strokovnih organizacij odklanja Moskvo. Na kongresu angleških strokovnih organizacij je bil predlog strojnih delavcev, da se skliče skupen kongres angleških in ruskih strokovnih organizacij, odklonjen z 2.877.000 glasovi proti 439.000 glasom. Med strokovnimi centralami so se namreč že vršila pogajanja za zedinjenje, toda ruska centrala, ki je razmeroma majhna, zahteva, da se vse ostalo strokovno organizirano delavstvo podvrže njenim načelom, taktiki in vodstvu. Iz tega razloga je, dokler ne prizna ruska centrala enakopravnosti naših strokovnih organizacij, skupen kongres nemogoč, ker bi bilo brez pomena vsako razpravljanje; smešno in neresno bi bilo, da bi neka manjšina diktirala strokovno organiziranemu delavstvu.

Belgijska vlada je znižala rok vojaške službe pri 21.000 vojakih na 12, 13 in 14 mesecev, pri ostalih pa na 8 mesecev. Sedanja klerikalna vlada je morala sedaj sama to storiti, radi česar je poprej povzročila, da je socialistična vlada odstopila, ker so se njeni lastni volilci s tem predlogom socialistov solidarizirali.

Vedno več brezkonfesionalnih šoloobveznih otrok je na Dunaju, zlasti po usodopolnem 15. juliju lanskega leta. Pred vojno je bilo na 240.000 šolarjev samo sto brezkonfesionalnih, na 10.000 torej samo 4. V šolskem letu 1925-26 jih je bilo že 1522, v letu 1926-27 pa 4163. Na 10.000 otrok torej 341 brezkonfesionalnih. Za šolsko leto 1927-28 statistika še ni objavljena.

Bolgarska vlada je odstopila. Zdi se, da sestavi Ljapčev novo vlado brez dosejanja vojnega ministra Vlkova. V nedeljo so streljali neznan atentatorji na ministra za zunanje stvari Burova, ki ni bil zadet. — Makedonska organizacija, pod vodstvom Vanče Mihajlova, je te dni pomorila vse vodilne nasprotnike, ki so pripadali skupini umorjenega Protegorova. Splošno vlada mnenje, da se vse to

„Srečna sem“

pravi razumna Mica.
„Moje življenje je neskalsena sreča. Pranje je najtežje delo v hiši, toda jaz se s tem ne mučim, ker mesto mene RADION pere sam.“

Varuje perilo!

vrši pod vplivom Vlkova, ter da grozi v Bolgariji meščanska vojna med liberalnimi konservativci in nacionalisti za vpliv v državi.

V Eisenerzu na Gor. Štajerskem so se vršile 4. sept. volitve obrtnih zaupnikov. Postavljeni sta bil dve listi: socialdemokratski in lista združenih krščanskih socialcev in Heimatschützlerjev (avstrijskih fašistov). Kljub velikemu terorju, ki so ga slednji izvajali s pomočjo podjetja, da oplačijo delavstvo, so socialni demokrati dobili od 1988 oddanih glasovnic 1699 glasov in 14 mandatov, nasprotniki pa samo 264 glasov in 2 mandata. Tudi nas vesele posnemanja vredni uspehi avstrijskih sodrugov.

Zaposlenost žena v Nemčiji. V Nemčiji je bilo zaposlenih leta 1927. v pridobitnem delu 12 milijonov žena, to je ena petina ali 20% vsega prebivalstva in 36% vseh žena. Največ žena je zaposlenih v gostilniških obrtih (61% delavstva), v tekstilni industriji (57%) in v oblačilni industriji (52%). V dobi od leta 1907 pa do 1928, ko se je razvijala tudi industrija, se je povečalo število delavcev za 20%, delavk pa za 40%. Omoženih je v Nemčiji okoli devet milijonov žena, od katerih jih še mnogo opravlja pridobitni posel. Posledice poveljnega gospodarstva so torej grozne, ker ne dajo rodbini potrebne eksistence in na drugi strani izkoriščajo ženo proti mizerni odškodnini ter s tem uničujejo ne le rodbine, ampak človeštvo sploh.

»Enotnost« dvakrat tedensko! Tako smo brali skozi tri mesece v tem lističu. Četrty mesec nam je pa ista »Enotnost« sporočila, da mora začasno prenehati, ker delavci ne plačujejo »Enotnosti« niti enkrat na teden in da se je nabralo neplačane naročnine za 30.000 Din. Pa čez dober teden je »Enotnost« že izšla. Ali so naročniki tako hitro poravnali 30.000 Din? Kaj šel Prišel je zopet tuj denar in s tujim denarjem rovari »Enotnost« med našim delavstvom se naprej. »Enotnost« zahteva vedno od nas čistih računov. In naši računi so čisti: naše organizacije sporočajo svoje bilance na javnih običnih zborih. O plač naših funkcionarjev sklepajo javne skupščine. Delavci, zahtevajte jasne račune od »Enotnosti« in njenih voditeljev! Od česa živijo, s čigavimi in kakim denarjem polnijo vse evropske vlake?!

Dekalisti in birokracija. »Enotnost« je svoj čas zahtevala, da se zmanjša »birokratski« aparat Strojne komisije. In strokovne organizacije so reducirale Makuca in Tometa, ker je šel skoro ves denar prizadetih organizacij za plače teh dveh tajnikov. Makuc ni zbral niti toliko članov, da bi bilo dovolj denarja za njegovo plačo. Priman-

kljaj je vedno krila zagrebska centrala. Človek bi pričakoval, da bo »Enotnost« pozdravila tako redukcijo »birokratov«. Pa je ravno nasprotno! »Enotnost« se tuli za te »birokrate«. Zakaj? Ker sedaj prizadete organizacije naraščajo in lahko nalagajo denar za stvarne potrebe. Naraščanje delavskih organizacij je pa za dekalistične kolovodje tako kot križ za hudiča.

Socialisti imajo v rokah beograjsko vlado — tako bi vsaj človek sodil, ko čuje od dekalističnih brezvestnežev, da so dali Gustinčiča in druge zapreti socialisti. Korošec in »Slovenec« sta s tem zadovoljna, češ ti dekalisti so pa res dobri ljudje: Zapi-ramo jih po celi državi, sedaj pa še agitirajo za nas po pravi krščanski morali: Če te kdo udari po licu, mu nastavi še r. . .

Obrtniških shodov za 10-urni delavnik pa dekalisti ne razbijajo. Iz delavskih vrst smo prejeli sledeči dopis: Čital sem o razbijaskem nastopu dekalistov pod vodstvom bradatega inženjerja Gustinčiča na shodu s. Petejana v Ljubljani. Naslednji ponedeljek so zborovali obrtniki v ljubljanski »Kazini« in grmeli proti osemurnemu in za deseturni delavnik. Pa ni bilo niti enega dekalista, ki bi jim napravil vsaj en medklic, kaj šele, da bi jim poskusil razbiti shod. Morda so pa dekalisti z obrtniki stvorili enotno fronto proti osemurniku, kakor so jo zadnje tedne ponudili Radičevcem in Pribečeviću? Delavstvo menda ni slepo, da bi ne poznalo svojih neprijateljev dekalistov. — Delavec.

Več pa jih ni. Dekalisti vedno pišejo, da so stranka mas. To je seveda debela laž. To laž priznavajo sedaj tudi sami. Zadržna »Enotnost« je napisala: »Ker so naše sodruge v soboto zaprli, zato na protestnem shodu ljubljanskega delavstva prihodnji ponedeljek nismo mogli povedati svojega mnenja.« — Torej samo dvajset razbijalcev je bilo zaprtih, ker jim je Korošec hotel napraviti reklamo, pa se je shod vršil v miru, ker nobenemu izmed navzočih delavcev niti v glavo ni padlo, da bi zastopal dekalistične neumnosti na javnih shodih. Samo 20 kričalcev je treba v Ljubljani pometati s shoda, pa je mir.

Značilno za dekalistično gibanje. Dekalisti v Jugoslaviji so se pogajali s »Kmečko-demokratsko koalicijo« glede skupnih političnih akcij. Ali so se zedinili ali ne, nam ni znano. Značilno pa je za ta pokret, da je vedno pripravljen podpirati meščanske politične stranke, dočim razredne delavske organizacije neprestano napada in blati. Če bi bili delavci, ki so zavedni, v tej stranki, bi take politike prav gotovo ne odobraval, ker je popolnoma neresna in protidelavska.

